

O géniu našeho osudu

Hans-Werner Schroeder

V prvním dílu této knihy jsme se pokusili popsat, jak je každý člověk v souvislosti s božskou vůlí veden a provázen géniem svého osudu. Naznačili jsme, jak vědomí našeho strážného anděla naprosto jasně vidí náš dosavadní život, jak ale tento anděl předem zvažuje a spoluvytváří vše, co se má stát, a jak nás na druhé straně provází jeho láska i tam, kde zbloudíme; jak je jeho věrnost nezlomná; jak právě tím na nás působí nesmírná oběť bytosti, která stojí vysoko nad námi, avšak která si tuto převahu bytí a vědomí nevyhrazuje pro sebe, ale obrací ji k nám.

Když se tážeme, jak se naučíme setkávat se v tušení se skutečností našeho anděla, pak musíme mluvit o svém vztahu k vlastnímu osudu. Slova Christiana Morgensterna, která jsme již citovali v kapitole *Osud anděla — osud člověka* v prvním dílu této knihy, nám ukazují směr; první sloka zní:

*„Ó moudrá moci, moje vyšší já,
jež utrpením žití mého
mne vedeš, aby došla svého
tak nejlepšího cíle cesta má.“*

Takto mluvit nedovede asi hned každý; mnohým lidem při pohledu na vlastní osud vytane spíše hořkost a výčitka než vědomí, že v něm působily moudrost a láska — a často je to opravdu pochopitelné.

Kdo není schopen ve svém osudu hned odhalit moudré vedení, necht' začne tím, že večer s klidem v duši pohlédne na uplynulý den; i události jednotlivého dne totiž podléhají působení našeho anděla — sice ne ve všech podrobnostech, jež částečně musíme připisovat své vlastní zlobě, emoci nebo otupělosti, avšak v podstatných událostech, jež k nám přistupují zvnějšku, a pak především v malých, často nepozorovaných věcech, jež náš život obohacují, zkrášlují, jež nás utěšují a povzbuzují: v pohledu druhého člověka, v úsměvu dítěte, ve vůni růže, v záři slunečního paprsku nebo krystalu...

*„Kolik je krásy na zemi
potajmu roztroušeno;
kéž více a více pocit ten
vrací se mi...“*

zase promlouvá v básni Christian Morgenstern. Souvisí snad jeho schopnost vidět skromné a přitom tak hluboké divy všedních dní s jeho věděním o osudovém vedení?

Kdo obrací pohled na uplynulý den, brzy se naučí postihnout okamžiky, v nichž cítí: zde něco září do mého života, září nejrozmanitějšími barvami — jako obohacení a prohloubení, jako útěcha nebo radost, jako povzbuzení a posílení, ale také jako varování a burcování, jako požadavek a závazek, jako úkol a hrozba.

Vedení našeho anděla si samozřejmě nesmíme vůbec představovat sentimentálně; má nás vychovávat, rozvíjet zdatné síly duše, burcovat nás; jeho úkolem je také, shodně s božskou

vůli, v níž žije, pečovat o osudové vyrovnání všech našich kladných i záporných činů; přitom pak často vstupují do našeho osudu drsné, ba tragické rysy. Ale to by nás nemělo zmást, i v tom můžeme spatřovat lásku a moudrost svého anděla; každý vychovatel přece ví, že přisnost, dokonce neúprosná tvrdost se dá spojit s láskou a moudrostí — i když ne zrovna se sentimentalitou; každý lékař přece ví, že bolestný zásah často může nemocnému zachránit život a zdraví.

Takových myšlenek a pocitů jsme nejspíše schopni při klidném ohlédnutí za uplynulým dnem. V tom se můžeme cvičit; zejména tehdy, když takovouto náladu spojujeme s pravidelným konáním modlitby. (Viz autorovu knihu *Modlitba — duchovní cvičení a zkušenost*, Obec křesťanů, Praha 1996).

Potom se snadněji podaří i v pohledu na vlastní osud poznávat stopy andělského působení.

Kdo má jakožto duchovní pastýř a kněz často příležitost provázet a hlouběji poznávat osudy druhých lidí, nabývá úcty a ostychu, nakonec i nekonečné důvěry vůči moudrosti, na níž spočívá lidský osud; vůbec nevdává, že přitom vystupují na světlo i omyly a pochybení, jež hojně prostupují každý lidský život. Na konci života, když smrt vykreslí poslední a často neméně významnou osudovou runu, vyplyne vlastně pokaždé jakýsi obrazec osudu, obraz skrytých zákonů a vztahů, jež byly vepsány do života člověka. Zemřelý sám po smrti s ohromením v beztělesném bytí vnímá, jak jeho život i v mnoha maličkostech sloužil cílům a úmyslům, pro jejichž uskutečnění sestoupil z bytí před zrozením do pozemského života. Pozoruje, jak působením anděla, přes všechny omyly a pochybení, osud pokaždé znovu dostával směr, přiměřený našim pravým cílům a úmyslům.

Zpětný pohled na to, co jsme zakusili a protrpěli, nám dává ponejprv tušit, jak se s naším pozemským bytím spojuje cosi vyššího. Do bezprostřední blízkosti našeho anděla nás pak ale přivádí především určitá duševní síla: síla vděčnosti. Kdo si uvědomí působení svého anděla ve svém životě, snadno pocítí tuto vděčnost; tento pocit opět nemusí mít nic společného se sentimentalitou; může se zakládat na vědomí, že mnohem vyšší bytost, než jsem já sám, se mnou po eóny byla spojena, aby svoji sílu, moudrost a lásku zaměřovala na můj vývoj, a kráčí se mnou s neoblomnou věrností. To mne může naplňovat hlubokou vděčností. Tato vděčnost se v nás stává mocně působící silou, hlouběji nás spojuje s naším andělem a opětně zvyšuje sílu, kterou nás anděl vede. Tak pokračuje Christian Morgenstern v druhé sloce uvedené básně:

*„Snad často klnul jsem Ti jako bloud?
To bylo dětské odmlouvání!
Zrak muže zralý bez váhání
má sílu s díky k Tobě pohlédnout.“*

Učíme-li se zas a zas pocíťovat takovouto vděčnost, tušíme stále zřetelněji závan perutí osudového génia ve svém životě.

Kdo se učí večer vstupovat do klidu takového pohledu shora, tomu začne zvolna přibývat nálady vděčnosti jako něčeho samozřejmého. Naučí se cítit, jak se tím může přibližovat k vyšším bytostem.

Mnohem obtížněji se získává jiná nálada, která však není o nic méně podstatná a účinná; i ona nás bezprostředně spojuje s naším andělem. Jako vděčnost patří ke zpětnému pohledu,

konanému především večer, tak patří tato nálada k pohledu vpřed, do budoucna, konanému především ráno každého dne: nálada důvěry. Tato nálada je pro nás dnes obtížná; a přece i ona v hlubokém smyslu určuje náš vztah k našemu andělu. Možná, že jí zprvu dosáhneme jen ve spojitosti s prohlubující se zkušeností, že náš život je veden, že ve všem, co nás potkává, není náhoda, nýbrž moudrost a láska. Když se nám dostane takové zkušenosti, potom ji můžeme použít i ve vztahu k budoucnosti. Můžeme ji proměnit v důvěru. Můžeme si říci, že všechny osudové události jsou vetkány do širších souvislostí, v nichž anděl vládne ve shodě s vůlí Boží. Této důvěře můžeme dát dále růst. Potom se i tato duševní nálada stane silně působící mocí. Nejen že bude naši duši chránit před zbytečnou starostí a neklidem, ale i před naší přehnanou vztahovačností; především nás silněji spojí s naším andělem, otevře naši duši inspiracím a pokynům, jež od něj přicházejí; ba propůjčí andělu větší sílu, aby naše osudové cesty utvářel s větší rozhodností, aby zkrátil nejednu okliku, aby rozšiřoval naše schopnosti a vedl je stále víc do služeb druhých lidí. Vděčnost a důvěra se nakonec stanou láskou, láskou k našemu osudu; láskou k tomu, jenž v našem osudu má svůj vlastní osud.

Na konci této kapitoly poukážeme ještě na zvláštní okamžiky ve vztahu k vůdci našeho osudu. Jsou především dvojí: okamžiky milosti a okamžiky zkoušky. Náš život povětšinou dlouho plyne rovnoměrně. Potom ale přicházejí okamžiky, kdy se nám obzvlášť dostává milosti, zvláštní přízně osudu — třeba šťastného mezilidského setkání — kdy se v nás objevují zvláštní schopnosti nebo kdy se nám podaří něco neobvyklého; zkrátka okamžiky, kdy nás vlny života vynesou do výše. Takové okamžiky mívá každý člověk — třeba dětství září většinou zcela tímto blaženým světlem; dále první láska, naplnění manželství, narození dítěte, profesní uznání... A k tomu má každý osud zvláštní okamžiky, jež jakoby září do života jako milost.

Kdo je pozorný, kdo takové chvíle nejen přijímá a sobecky jich užívá, ale kdo svůj pohled pozvedá a zaměřuje tam, kde vládne osud, ten se v tušení určitě setká s géniem svého života.

Takové chvíle jsou milostí; mají nás obohacovat, pozvedat, posilovat a naplňovat důvěrou. Ale nesmí být osamoceny; neboť pak bychom se rychle stali slabými a nedbalými. Komu osud naděluje pouze štěstí, ten je ve velkém nebezpečí a potřebuje obzvláštní bdělost a iniciativu.

Anděl sám pečuje o to, aby se náš vztah k němu nestal sentimentálním a jednostranným; vždy znovu je zapotřebí zkoušky, vystřízlivění a tím vnitřní posily. Kdo si i tváří v tvář utrpení a bolesti, osudovým ranám a zklamáním zachová vděčnost, důvěru a lásku ke svému osudu, kdo v přísných runách života spatří zároveň tvář anděla, ten se stane z trpícího a zkoušeného člověka vítězem, který dokáže blízkost a vedení duchovního světa stále zřetelněji zažívat a stále hlouběji milovat.

Z knihy Hans-Werner Schroeder: *Mensch und Engel* (Člověk a anděl),
Urachhaus, Stuttgart 1979